

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSPA-140-166(5)/09

Warszawa, 8 stycznia 2010 r.

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Przekazuję przyjęte przez Radę Ministrów **stanowisko** wobec poselskiego projektu ustawy:

- **o zmianie ustawy o systemie oświaty i ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk nr 2369).**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Edukacji Narodowej do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

(-) Donald Tusk

Stanowisko Rządu
wobec poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty
i ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw
(druk nr 2369)

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty i ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw przewiduje przywrócenie stanu prawnego sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 56, poz. 458).

Wnioskodawcy opowiadają się za objęciem wszystkich dzieci pięcioletnich obowiązkowym wychowaniem przedszkolnym, jednocześnie wskazują na konieczność przygotowania tego przedsięwzięcia pod względem organizacyjnym i programowym. Zdaniem wnioskodawców czynniki, które uniemożliwiają kontynuowanie reformy oświaty związanej z obniżeniem wieku rozpoczynania spełniania obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego oraz obniżeniem wieku rozpoczynania spełniania obowiązku szkolnego są następujące:

- niedostateczna liczba placówek przedszkolnych oraz brak możliwości – ze względów finansowych i technicznych – odbudowania przez samorzady sieci placówek przedszkolnych,
- trudna sytuacja finansowa budżetu państwa w roku 2009 i prawdopodobnie w latach 2010 i 2011,
- brak możliwości przystosowania dla potrzeb 6-latków budynków szkolnych w terminie wyznaczonym w ustawie nowelizującej.

Intencją Rządu i celem zapoczątkowanej reformy systemu edukacji, jest objęcie wszystkich dzieci pięcioletnich obowiązkowym wychowaniem przedszkolnym oraz obniżenie wieku rozpoczynania spełniania obowiązku szkolnego do 6 lat. Istnieje zatem zbieżność między celami założonymi przez Rząd i celami, które chcą osiągnąć autorzy projektu poselskiego. Różnice natomiast dotyczą sposobów osiągnięcia tych celów.

Decyzja o wdrażaniu reformy oświaty była poprzedzona licznymi przygotowaniem, pracami z udziałem ekspertów i szeroką konsultacją społeczną. Zmiany dotyczące objęcia obowiązkowym rocznym przygotowaniem przedszkolnym dzieci pięcioletnich zaplanowano na dwa lata. Od 1 września 2009 r. dzieci w wieku 5 lat mają prawo do rocznego przygotowania przedszkolnego, natomiast gminy mają obowiązek zorganizowania tej edukacji w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych zorganizowanych przy szkołach podstawowych oraz w innych formach wychowania przedszkolnego. Nowelizacja ustawy o systemie oświaty, uchwalona w dniu 7 września 2007 r. (Dz. U. Nr 181, poz. 1292) umożliwi poszerzenie sieci przedszkoli o inne formy wychowania przedszkolnego, a tym samym gwarantuje, że każdy pięcioletek będzie objęty wychowaniem przedszkolnym. Od dnia 1 września 2011 r. prawo dzieci w wieku 5 lat do rocznego wychowania przedszkolnego przekształcone zostanie w obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego.

Obniżenie wieku rozpoczynania spełniania obowiązku szkolnego jest rozłożone na 3 lata szkolne (2009/2010, 2010/2011, 2011/2012). W tym okresie rodzice dzieci spełniających warunki określone w ustawie będą decydować o tym, czy ich dziecko rozpocznie naukę szkolną w wieku 6 czy 7 lat.

Proces włączania sześciolatków w edukację szkolną już się rozpoczął. Z początkiem roku szkolnego 2009/2010 w przedszkolach, pierwszych klasach szkół podstawowych oraz pierwszych klasach gimnazjów zaczęła obowiązywać nowa podstawa programowa

kształcenia ogólnego, która następnie rok po roku obejmować będzie stopniowo kolejne etapy edukacji.

Projekt podstawy programowej uwzględniającej fakt wcześniejszego rozpoczynania edukacji szkolnej został przygotowany przez zespół ekspertów: nauczycieli, metodyków oraz wysokiej klasy specjalistów (nauczycieli akademickich) m. in. z dziedziny pedagogiki wczesnoszkolnej i przedszkolnej. Ponadto w całej Polsce odbywały się konferencje szkoleniowe poświęcone upowszechnianiu nowej podstawy programowej: ogólnopolskie, kierowane do poszczególnych środowisk przedmiotowych, oraz powiatowe, adresowane przede wszystkim do dyrektorów szkół i samorządowców. Opracowano liczne poradniki dla nauczycieli i dyrektorów szkół, a dla uczniów podręczniki. Realizowany jest program rządowy „Radosna szkoła”, który Rada Ministrów przyjęła w lipcu br. W ramach programu jednostki samorządu terytorialnego otrzymują wsparcie finansowe na doposażenie szkół i zapewnianie najmłodszym dzieciom rozpoczynającym naukę bezpiecznych warunków i opieki odpowiedniej do ich wieku.

Należy także zaznaczyć, że edukacja przedszkolna na terenie gminy nie jest nowym zadaniem. W małych środowiskach problemem utrudniającym organizację przedszkoli jest rozproszenie siedlisk ludzkich. Trudno wyobrazić sobie zorganizowanie przedszkola w miejscowości, w której mieszka troje, siedmioro czy dwanaścioro dzieci. Wspomniana wcześniej nowelizacja ustawy o systemie oświaty, uchwalona w dniu 7 września 2007 r. pozwoliła na tworzenie innych niż przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych form wychowania przedszkolnego, a tym samym na upowszechnianie dostępu do edukacji przedszkolnej, jak również wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci w wieku 3-5 lat z różnych środowisk.

Z danych posiadanych przez kuratorów oświaty (stan na 10 września 2009 r.) wynika, że w całym kraju – w porównaniu z ubiegłym rokiem szkolnym – prawie dwukrotnie (z 636 do 1 159, w tym 1 006 punktów przedszkolnych oraz 153 zespoły wychowania przedszkolnego) wzrosła liczba funkcjonujących publicznych i niepublicznych innych form wychowania przedszkolnego. Najwięcej takich form powstało w województwach: podkarpackim – 155, dolnośląskim – 133 oraz lubelskim – 121. Od 2008 roku powstały 484 nowe przedszkola (publiczne i niepubliczne). Zwiększyła się także – o 1701 – liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. Systematycznie wzrasta wskaźnik upowszechnienia wychowania przedszkolnego. Obecnie w Polsce wychowaniem przedszkolnym objętych jest ogółem 57% dzieci w wieku 3-5 lat (ponad 44% trzylatków, 57% czterolatków i 72% pięciolatków). Dla porównania – w roku szkolnym 2006/2007 było to 44% dzieci (odpowiednio 33% trzylatków, 44% czterolatków oraz 56% pięciolatków).

W omawianym projekcie poselskim wskazuje się, że jedyną szansą na rozwój wychowania przedszkolnego w Polsce, na jego upowszechnienie i zwiększenie dostępności jest objęcie przedszkoli publicznych finansowaniem z części oświatowej subwencji dla gmin (w tym wynagrodzenia pracowników), a tym samym zniesienie bariery finansowej, jaką dla wielu rodzin stanowi tzw. opłata stała za uczęszczanie dziecka do przedszkola. Według założeń poselskiego projektu ustawy, będzie ona miała także pozytywny wpływ na rynek pracy, gdyż umożliwi wielu młodym matkom powrót do aktywności zawodowej. Powyższa propozycja wydaje się niezrozumiała, w kontekście równocześnie wskazanej w uzasadnieniu do projektu „*trudnej sytuacji finansowej budżetu państwa w roku 2009 i najprawdopodobniej także w latach 2010 i 2011*”.

W przekonaniu Rządu, powrót do stanu prawnego sprzed 19 marca 2009 r. w takich kwestiach jak m. in. objęcie wszystkich dzieci pięcioletnich obowiązkowym wychowaniem przedszkolnym oraz obniżenie wieku rozpoczynania spełniania obowiązku szkolnego do 6 lat nie jest możliwy. Niebawem w klasach pierwszych szkół podstawowych będą głównie dzieci sześciolatnie, a pięciolatki będą spełniały obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych formach wychowania przedszkolnego. Rząd dołoży wszelkich starań, aby reforma powiodła się i zyskała należne poparcie społeczne.

Rząd negatywnie opiniuje poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty i ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (druk nr 2369) i proponując odrzucenie projektu w całości zwraca uwagę, że zmiany już się rozpoczęły. Przywrócenie poprzedniego stanu prawnego wymagałoby nie tylko zmian obowiązujących przepisów, lecz także przekonania tej grupy uczniów i rodziców, którzy już uczestniczą w reformie, oraz tych, którzy zdecydowali się uczestniczyć w niej w przyszłym roku szkolnym, o konieczności z rezygnacji z przyjętych planów. Decyzje takie są znaczące i determinują funkcjonowanie każdej rodziny, której dotyczą. Z tego względu powrót do stanu poprzedniego nie jest zasadny.

Poniżej przedstawia się uwagi o charakterze szczegółowym.

Uwagi szczegółowe

1. Dot. art. 1 pkt 1 lit. a i b oraz art. 2 pkt 2 (w części odnoszącej się do art. 22)

Wnioskodawcy krytycznie odnoszą się do nowej podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego wskazując, że w trakcie trzyletniego okresu przejściowego dzieci pięcio i sześciolatnie w oddziałach przedszkolnych będą realizować ten sam program, co, zdaniem wnioskodawców, oznaczać będzie „edukacyjne uwstecznienie 6-latków, które od 1 września br. mają już nie być nauczane czytania i pisania”. W projekcie (art. 1 pkt 1 lit. a i b) proponuje się przywrócenie definicji podstawy programowej w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Ustawa z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw wprowadziła nową definicję podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego, zawartą w art. 3 pkt 13 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, stanowiąc, iż przez podstawę programową wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego – należy rozumieć *obowiązkowe zestawy celów i treści nauczania, w tym umiejętności, opisane w formie ogólnych i szczegółowych wymagań dotyczących wiedzy i umiejętności, które powinien posiadać uczeń po zakończeniu etapu edukacyjnego, oraz zadania wychowawcze szkoły, uwzględniane odpowiednio w programach wychowania przedszkolnego i programach nauczania, umożliwiające ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych.*

Zmiana definicji podstawy programowej kształcenia ogólnego ma związek z rezygnacją z ustalania, w drodze odrębnych rozporządzeń wydawanych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, podstawy programowej kształcenia ogólnego i standardów wymagań, będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów (art. 1 pkt 10

i pkt 23 lit. b ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw). Precyzyjny opis wymagań na koniec każdego etapu kształcenia zapewnił spójność procesu nauczania w obrębie systemu szkolnictwa. Sformułowanie podstawy programowej w języku wymagań (główne kierunki oraz cele kształcenia w danej dziedzinie sformułowane są w języku wymagań ogólnych, zaś treści nauczania oraz oczekiwane umiejętności sformułowane są w języku wymagań szczegółowych) stanowi także pierwszy krok do wypełnienia zaleceń Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (Dz. Urz. UE C z 6.05.2008 r., str. 1).

Zgodnie z wprowadzonymi ustawą z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw zmianami, podstawa programowa kształcenia ogólnego stanowi podstawę przeprowadzenia sprawdzianu w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej, egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego, a także egzaminów eksternistycznych przeprowadzanych z zakresu szkół dla dorosłych – podstawowej, gimnazjum i liceum ogólnokształcącego, bez konieczności wydawania przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania odrębnego rozporządzenia w sprawie standardów wymagań. Sprawdzian w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej, egzamin gimnazjalny, egzamin maturalny oraz egzaminy eksternistyczne będą przeprowadzane wyłącznie na podstawie wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

Należy zwrócić uwagę, że proponowana przez Wnioskodawców przedmiotowego projektu ustawy zmiana definicji podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego przez przywrócenie brzmienia obowiązującego przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw nie miałyby wpływu na obowiązywanie, począwszy od roku szkolnego 2009/2010, nowej podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego, określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz.17), wydanym na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 lit. a i b ustawy o systemie oświaty.

W roku szkolnym 2009/2010 nowa podstawa programowa obowiązuje w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i w innych formach wychowania przedszkolnego oraz w klasach I szkół podstawowych i klasach I gimnazjum. Zgodnie z założeniami nowej podstawy programowej wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej celem wychowania przedszkolnego jest przygotowanie dziecka do podjęcia nauki w szkole, natomiast kształtowanie umiejętności czytania w połączeniu z nauką pisania odbywa się na etapie edukacji wczesnoszkolnej (klasy I-III szkoły podstawowej). Zadaniem nauczycieli przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego jest ukształtowanie u dzieci gotowości do opanowania tych umiejętności w szkole. Należy jednak podkreślić, że nowa podstawa programowa kładzie szczególny nacisk na potrzebę indywidualizacji kształcenia i dostosowywania wymagań do indywidualnych możliwości i potrzeb każdego dziecka, co oznacza, że na poziomie wychowania przedszkolnego, można uczyć dzieci czytania, pod warunkiem, że nie odbywa się to kosztem wykształcenia gotowości dziecka do nauki czytania w połączeniu z nauką pisania. Obowiązkiem nauczyciela wychowania przedszkolnego jest wybór i realizacja takiego programu nauczania, który będzie uwzględniał zróżnicowane potrzeby dzieci. Ponadto, nauczyciele wychowania przedszkolnego mają obowiązek przeprowadzania analizy gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole oraz opracowywania indywidualnych programów wspomaganie i korygowania rozwoju dziecka.

Z powyższych względów nie można podzielić opinii Wnioskodawców, zawartej w uzasadnieniu przedmiotowego projektu, iż wprowadzenie nowej podstawy programowej oznaczać będzie „edukacyjne uwstecznienie 6-latków, które od 1 września br. mają już nie być nauczane czytania i pisania”.

Rząd negatywnie opiniuje proponowane zmiany.

2. Dot. art. 1 pkt 1 lit. c

Propozycja zmiany brzmienia przepisu art. 3 pkt 18 ustawy *o systemie oświaty* jest nieuzasadniona. Obecna definicja „niepełnosprawności sprzężonej”, zawarta w powyższym artykule w pełni odpowiada potrzebom edukacyjnym dzieci niepełnosprawnych ze względu na potrzebę stosowania specjalnej organizacji nauki i odrębnych metod pracy dydaktycznej.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że orzeczenia o niepełnosprawności wydawane przez powiatowe zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności na podstawie ww. ustawy nie mogą zastąpić dla celów edukacyjnych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego wydanych na podstawie art. 71b ust. 3 ustawy *o systemie oświaty*, gdyż służą one celom związanym z poprawą zaburzonej funkcji organizmu przez zaopatrzenie dziecka m.in. w przedmioty ortopedyczne, środki techniczne, środki pomocnicze lub inne działania.

Przepis w brzmieniu proponowanym w projekcie poselskim oznaczałby, że celom edukacyjnym związanym z organizacją różnych form kształcenia specjalnego służyłyby również orzeczenia wydawane przez powiatowe zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Analiza stanów chorobowych, które uzasadniają konieczność stałej opieki lub pomocy dziecku, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. Nr 17, poz. 162), wskazuje, że dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim nie kwalifikują się do wydania orzeczenia. Natomiast szereg stanów chorobowych kwalifikowałby te dzieci do otrzymania orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania (np. dla dziecka z chorobami wymagającymi systematycznego leczenia w domu, z padaczkami z częstymi napadami).

Dzieci przewlekłe chore, które mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły, są kształcone na zasadach ogólnych, określonych w ustawie *o systemie oświaty* i przepisach wykonawczych. W stosunku do tych uczniów, mimo iż nie są zaliczani do grupy uczniów niepełnosprawnych, przepisy prawa oświatowego uwzględniają możliwość zapewnienia im w przedszkolu lub szkole różnych form pomocy psychologiczno – pedagogicznej. Pomoc ta organizowana jest na podstawie opinii wydanej przez publiczną poradnię psychologiczno - pedagogiczną na wniosek rodziców (opiekunów prawnych) ucznia.

Rząd negatywnie opiniuje proponowaną zmianę.

3. Dot. art. 1 pkt 2

Wnioskodawcy zdecydowanie negatywnie oceniają wprowadzenie do ustawy o systemie oświaty przepisów art. 5 ust. 5g – 5r umożliwiających przekazywanie przez samorządy w drodze umowy osobom fizycznym i osobom prawnym niebędącym jednostkami samorządu terytorialnego szkół liczących do 70 uczniów lub placówek publicznych i proponują ich wykreślenie.

Proponowane rozwiązanie powoduje naruszenie dotychczasowych kompetencji jednostek samorządu terytorialnego. Przypadki przekazywania przez jednostki samorządu terytorialnego szkół i placówek publicznych do prowadzenia innym organom były spotykane głównie na terenach wiejskich, a zainteresowane przejmowaniem małych szkół były i są najczęściej stowarzyszenia reprezentujące rodziców uczniów. Wcześniejsza procedura wymagała uprzedniego zlikwidowania szkoły (placówki) przez jednostkę samorządu terytorialnego, a następnie utworzenia szkoły (placówki) przez osobę fizyczną lub osobę prawną niebędącą jednostką samorządu terytorialnego. Kwestie te regulowane były w przepisach art. 58 ust. 3 - 5 ustawy o systemie oświaty oraz w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 4 marca 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad i warunków udzielania i cofania zezwolenia na założenie szkoły lub placówki publicznej przez osobę prawną lub osobę fizyczną (Dz. U. Nr 46, poz. 438).

Obecnie przepisy ustawy umożliwiają przekazanie szkoły bez jej wcześniejszej likwidacji, co jest bardzo ważne z uwagi na konieczność zapewnienia uczniom ciągłości edukacji w danej szkole i w danej miejscowości. Rozwiązania te wychodzą naprzeciw oczekiwaniom społeczności lokalnych i pozwalają na efektywniejsze zarządzanie szkołami na danym terenie, pozwalają na łagodzenie skutków utrzymującego się nizu demograficznego.

Należy podkreślić, że przekazana w drodze umowy (zgodnie z przepisami art. 5 ust. 5g – 5r) szkoła lub placówka zachowuje status szkoły lub placówki publicznej. Jeżeli nowy organ prowadzący będzie chciał odstąpić od zamiaru prowadzenia szkoły lub placówki, nie będzie miał prawa jej zlikwidować, jednostka samorządu terytorialnego ma obowiązek przejąć daną szkołę (placówkę) z powrotem do prowadzenia. Podobnie, jeżeli osoba prowadząca szkołę naruszy ustawę lub warunki prowadzenia szkoły określone w umowie, umowa ulegnie rozwiązaniu z dniem przejścia szkoły przez jednostkę samorządu terytorialnego. Stwierdzenie, iż przepis ustawy otwiera drogę do „dzikiej” prywatyzacji szkolnictwa, jest nieuzasadnione i deprecjonuje podmioty i środowiska żywo zainteresowane funkcjonowaniem w Polsce małych szkół i placówek.

Rząd negatywnie opiniuje proponowaną zmianę.

4. Dot. art. 1 pkt 3

Proponowane w projekcie poselskim zmiany odnoszące się do art. 14a ust. 6 i 6a ustawy *o systemie oświaty* nie są zasadne. Poprzednie brzmienie przepisu art. 14a ust. 6 było nieprecyzyjne i pozwalało na niewłaściwą interpretację w odniesieniu do tego, kto zatrudnia nauczyciela prowadzącego zajęcia w innej formie wychowania przedszkolnego. Obecne brzmienie jest szczegółowe i nie budzi już wątpliwości.

Rząd negatywnie opiniuje proponowaną zmianę.

5. Dot. art. 1 pkt 4

W projekcie proponuje się przywrócenie dotychczasowego brzmienia (sprzed dnia 19 marca 2009 r.) art. 16 ust. 7 a, który stanowi, że dyrektor szkoły, w której działa oddział przedszkolny, zezwala na spełnianie przez dziecko obowiązku odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego poza przedszkolem albo oddziałem przedszkolnym oraz określa warunki jego spełniania, uwzględniając konieczność uzyskania przez dziecko przed rozpoczęciem spełniania obowiązku szkolnego opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Przepis ten, zgodnie z przepisami przejściowymi i końcowymi ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw, w zakresie dotyczącym realizacji obowiązku, o którym mowa w art. 14 ust. 3, będzie obowiązywał jeszcze do dnia 1 września 2011 r. Po tym terminie wchodzi w życie zmienione przepisy art. 14b ust. 1 pkt 4 i art. 16 ust. 8 i ust. 10 – 14 ustawy o systemie oświaty.

Ustawa z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw uszczegóławia przepisy dotyczące możliwości spełniania obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki odpowiednio poza przedszkolem lub szkołą. Zmiany te były postulowane przez Rzecznika Praw Obywatelskich, rozszerzają one prawo do wydawania zgody na spełnianie ww. obowiązków poza przedszkolem lub szkołą na niepubliczne przedszkola i szkoły. Zostały sprecyzowane warunki dotyczące uzyskania przez rodziców zgody na taką formę kształcenia, co eliminuje ryzyko uznaniowości decyzji dyrektora szkoły w tej sprawie (art. 16 ust. 8 i ust. 10 – 14 ustawy o systemie oświaty). Zgodnie z postulatami praktyków tej formy edukacji oraz opiniami środowiska naukowego zmniejszona została również częstotliwość przystępowania do egzaminów klasyfikacyjnych. Kierunek zmian jest spójny z priorytetem wspierania i rozwijania aktywności środowiska rodziców, społeczności lokalnych oraz sektora organizacji pozarządowych ukierunkowanym na zaspokajanie różnego rodzaju potrzeb edukacyjnych.

Rząd negatywnie opiniuje proponowaną zmianę.

6. Dot. art. 1 pkt 5

W projekcie proponuje się przywrócenie definicji podstawy programowej w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw oraz przywrócenie obowiązku ustalania przez radę pedagogiczną, w drodze uchwały, zestawu programów wychowania przedszkolnego, szkolnego zestawu programów nauczania i szkolnego zestawu podręczników. W uzasadnieniu projektu ustawy Wnioskodawcy podnoszą, iż wprowadzone ustawą z 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw zmiany polegające na przekazaniu dyrektorom szkół kompetencji w zakresie dopuszczenia do użytku w szkole programów nauczania mogą skutkować „oddaniem decyzji w sprawach programowych osobom nieposiadającym wykształcenia pedagogicznego”.

Należy negatywnie odnieść się do propozycji powrotu do zasady dopuszczania programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i ustalania przez radę pedagogiczną szkolnego zestawu programów nauczania i szkolnego zestawu podręczników. Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (art. 1 pkt 24 ustawy) zaproponowany przez nauczyciela program wychowania przedszkolnego lub program nauczania dopuszcza do użytku w danej szkole dyrektor szkoły, po zasięgnięciu rady pedagogicznej. Dopuszczone do użytku w danej szkole programy wychowania przedszkolnego lub programy nauczania stanowią odpowiednio zestaw programów wychowania przedszkolnego lub szkolny zestaw programów nauczania. Dyrektor szkoły jest odpowiedzialny za uwzględnienie w zestawie programów wychowania przedszkolnego i szkolnym zestawie programów nauczania całości odpowiednio podstawy programowej wychowania przedszkolnego i podstawy programowej kształcenia ogólnego

ustalonej dla danego etapu edukacyjnego, a w przypadku szkoły prowadzącej kształcenie w zawodach albo w profilach kształcenia ogólnozawodowego - także całości podstawy programowej kształcenia w zawodzie albo podstawy programowej kształcenia w profilu kształcenia ogólnozawodowego. Zmiana ta, polegająca na odejściu od dotychczas obowiązującej zasady dopuszczania programów nauczania na poziomie „centralnym” przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i przekazanie kompetencji w tym zakresie na poziom szkół wynika przede wszystkim z nowego kształtu podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego, która zawiera precyzyjnie opisane wymagania, a dzięki temu także obowiązkowy zakres treści programowych i umiejętności oczekiwanych od uczniów na zakończenie kolejnych etapów kształcenia. Program nauczania w dotychczasowym kształcie jako dokument uniwersalny, który stanowi jedynie uszczegółowienie podstawy, stracił tym samym rację bytu. Podstawa jest już szczegółowa. Dzięki nowej podstawie programowej każdy nauczyciel planujący proces edukacyjny, zna cel kształcenia i treści nauczania. Program nauczania jest natomiast narzędziem organizacji procesu nauczania-uczenia się i powinien odpowiadać na pytanie jak osiągnąć założone cele. Istotne jest, aby program nauczania był możliwie najlepiej dostosowany do potrzeb i możliwości grupy uczniów, z którymi będzie realizowany, do warunków organizacyjnych jakimi dysponuje szkoła oraz do stylu i metod pracy konkretnego nauczyciela. Spełnienie tych warunków jest możliwe wyłącznie pod warunkiem, że program jest tworzony lub modyfikowany w konkretnej szkole. Należy pamiętać, że wybór i możliwość tworzenia programów nauczania nie jest nowym zadaniem dla nauczycieli. Nauczyciele od kilku lat dokonują wyboru programów nauczania i najlepiej wiedzą, jak zorganizować proces nauczania w swojej klasie. Nowe regulacje prawne oddają w ręce nauczyciela zadanie przedstawienia tej koncepcji dyrektorowi.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. Nr 89, poz. 730) określa szczegółowe warunki i tryb dopuszczania do użytku w szkole przez dyrektora szkoły programów nauczania. Rozporządzenie daje dyrektorowi szkoły możliwość zasięgnięcia opinii o zaproponowanym przez nauczyciela programie nauczania, przed podjęciem decyzji o dopuszczeniu programu do użytku szkolnego. Dyrektor może polecić sporządzenie takiej opinii nauczycielowi mianowanemu, dyplomowanemu, konsultantowi, doradcy metodycznemu, może również powołać w tym celu zespół przedmiotowy lub zespół problemowo-zadaniowy. Daje to gwarancję zachowania poprawności merytorycznej i dydaktycznej realizowanych w szkole programów nauczania.

Rząd negatywnie opiniuje proponowaną zmianę.

7. Dot. art. 1 pkt 6 lit. a i b

Negatywnie ocenić należy propozycję określenia limitu liczebności uczniów w klasach szkół publicznych w wysokości 20 uczniów w oddziale. Sprawa ta powinna, tak jak dotychczas, pozostawać w gestii poszczególnych organów prowadzących szkoły publiczne. W uzasadnieniu nie wyjaśniono z czego wynika określenie maksymalnej liczby uczniów w oddziałach szkół publicznych akurat 20 uczniów i w jednakowej liczbie we wszystkich typach szkół. Trudno podzielić pogląd, że efektywność nauczania w klasach liczących przykładowo 21, 22 czy 23 uczniów jest o wiele niższa niż w klasach liczących do 20 uczniów.

W ocenie skutków regulacji nie zostały oszacowane skutki finansowe dla budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego wynikające z określenia w ustawie

maksymalnej dopuszczalnej liczby uczniów w oddziałach szkół publicznych (20 uczniów w oddziale). Na podstawie danych zbieranych w systemie informacji oświatowej można oszacować, że proponowane rozwiązanie w warunkach roku 2009 mogłoby spowodować wzrost liczby oddziałów w publicznych szkołach podstawowych o ok. 23%, w gimnazjach o ok. 29 %, w liceach ogólnokształcących o ok. 57 %, w liceach profilowanych o ok. 44%, w szkołach zawodowych o ok. 33 % i skutki finansowe dla budżetu państwa oraz dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego w wysokości ok. 9,9 mld zł. Przykładowo, w szkole podstawowej, w której na danym poziomie nauczania jest 42 uczniów, konieczne byłoby, zamiast obecnie istniejących dwóch oddziałów liczących po 21 uczniów, utworzenie trzech oddziałów liczących po 14 uczniów.

Rząd negatywnie opiniuje proponowaną zmianę.

8. Dot. art. 1 pkt 7 lit. a i b oraz pkt 8

Wnioskodawcy proponują, aby w ramach realizacji zadań statutowych szkoła zapewniała uczniom możliwość korzystania ze stołówki z zapleczem kuchennym. Wymóg ten miałby objąć szkoły dla dzieci i młodzieży oraz szkoły dla dorosłych.

Uwzględnienie tej propozycji jest nieuzasadnione. Szkoły i placówki oświatowe są zobowiązane, zgodnie z art. 67 ustawy o systemie oświaty, do zapewnienia uczniom pomieszczeń do nauki z niezbędnym wyposażeniem, biblioteki, świetlicy, gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, zespołu urządzeń sportowych i rekreacyjnych, natomiast w myśl art. 67a w celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań opiekuńczych, w szczególności wspierania prawidłowego rozwoju uczniów szkoła może zorganizować stołówkę. Zorganizowanie stołówki szkolnej jest decyzją wynikającą z indywidualnych potrzeb i możliwości danej szkoły.

Według danych GUS w roku szkolnym 2007/2008 w Polsce w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych dla dzieci i młodzieży funkcjonowały ogółem 10 724 stołówki szkolne, z których korzystało 1 732 752 uczniów (w tym ponoszących pełną odpłatność) 909 196, korzystających z dofinansowania 175 341 oraz refundacji 648 215). Dane te wskazują na to, że ok. 33,7% szkół dla dzieci i młodzieży posiada stołówki szkolne, z których korzysta ogółem 31,2% uczniów.

W ramach realizowanego od 2006 r. Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” istnieje możliwość utworzenia w szkołach nowych lub doposażenie już istniejących punktów przygotowywania lub wydawania posiłków. W okresie od stycznia 2006 do czerwca 2009 roku ze środków programu utworzono 364 takie punkty, których koszt utworzenia wyniósł 121.414.518 zł. W przypadku, gdy szkoła nie dysponuje pomieszczeniem do przygotowania posiłków, posiłki dla dzieci i uczniów mogą być dowożone. Na dowóz posiłków w okresie od stycznia 2006 do czerwca 2009 roku wydatkowano 15.824.763 zł. Program ten będzie kontynuowany w latach 2010-2013.

Zobowiązanie do utworzenia stołówek szkolnych z zapleczem kuchennym w tych szkołach publicznych, w których teraz one nie funkcjonują, spowodowałoby skutki finansowe dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego związane z przystosowaniem pomieszczeń na potrzeby stołówek szkolnych i zapleczy kuchennych, wyposażeniem ich w niezbędny sprzęt oraz zatrudnieniem personelu. Koszty te są trudne do oszacowania, ale należy przypuszczać, że byłyby znaczące.

Wymóg ten powodowałby także ograniczenie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego (organów prowadzących szkoły) w zakresie decydowania o wydatkach ponoszonych na doposażenie szkół i placówek.

Proponowane zmiany nie wpisują się w politykę państwa, która zakłada odejście od centralnego określania potrzeb i rozwiązywania problemów lokalnych na szczeblu centralnym.

Rząd negatywnie opiniuje proponowane zmiany.

9. Dot. art. 1 pkt 9

Nieuzasadniona jest propozycja wprowadzenia w art. 79 ust. 4 ustawy o systemie oświaty przepisu oznaczającego w praktyce konieczność zagwarantowania środków finansowych na prowadzenie przedszkoli, szkół i placówek publicznych, w tym na wynagrodzenia zatrudnionych tam pracowników, w budżecie państwa wyłącznie w części oświatowej subwencji ogólnej. Na wysokość wydatków ponoszonych przez jednostki samorządu terytorialnego na realizację zadań oświatowych, duży wpływ mają same jednostki (np. na wysokość stawek dodatków do wynagrodzenia nauczycieli). W obecnie obowiązującym stanie prawnym nie ma przepisu, z którego wynikałoby, iż budżet państwa gwarantuje w ramach części oświatowej subwencji ogólnej środki na pokrycie wszystkich wydatków na realizację zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego. Zgodnie z art. 5a ust. 3 ustawy o systemie oświaty środki niezbędne na realizację zadań oświatowych, o których mowa w ust. 2 tego artykułu, w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie szkół i placówek, zagwarantowane są w całości w dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Ponadto należy zauważyć, że zgodnie z art. 30 ust. 8 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.) środki niezbędne na średnie wynagrodzenia nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust. 3, wraz z pochodnymi od wynagrodzeń, środki na odpis, o którym mowa w art. 53 ust. 1, oraz środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli z uwzględnieniem doradztwa metodycznego, o których mowa w art. 70a ust. 1, zagwarantowane są przez państwo również w dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Z przytoczonych przepisów prawa nie wynika, aby w przypadku finansowania zadań własnych samorządu o charakterze obligatoryjnym na ustawodawcy ciążył obowiązek zapewnienia w części oświatowej subwencji ogólnej środków w pełni pokrywających wydatki. Zasadą jest bowiem wykonywanie zadań własnych w oparciu o dochody jednostki samorządu terytorialnego. Część oświatowa subwencji ogólnej, stanowiąca pomoc państwa, nie jest dotacją, lecz formą uzupełniania dochodów jednostek samorządu terytorialnego. Ponadto należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego - o przeznaczeniu środków otrzymanych z tytułu subwencji ogólnej decyduje organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego. Objęcie przedszkoli finansowaniem z subwencji ogólnej oznaczałoby konieczność równoczesnego zmniejszenia dochodów własnych gmin. Kształtując bowiem strukturę dochodów własnych gmin uwzględniono równocześnie wydatki jakie gmina musi ponosić na realizację zadań własnych.

W obecnym stanie prawnym, edukacja sześciolatków realizujących obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego jest finansowana ze środków własnych gminy, tak jak cała edukacja przedszkolna. W związku z procesem obniżenia wieku obowiązku szkolnego dzieci, edukacja sześciolatków w I klasie szkoły podstawowej uwzględniana jest przy podziale części oświatowej subwencji ogólnej. Dzięki takiemu rozwiązaniu gminy, jako organy prowadzące,

uzyskają w ramach dochodów własnych wolne środki angażowane dotychczas w edukację dzieci sześciolletnich, które będą mogły wykorzystać na tworzenie nowych miejsc w przedszkolach dla dzieci w wieku 3-5 lat.

Rząd negatywnie opiniuje proponowaną zmianę.

10. Dot. art. 2 pkt 1 oraz pkt 2 (w części odnoszącej się do art. 10, 12 13, 15, 16 i 22)

Ustawa o systemie oświaty zapewniła od 1 września 2009 r. wszystkim pięciolatkom prawo do rocznego przygotowania przedszkolnego, które od 1 września 2011 r. zostanie przekształcone w obowiązek, korzystny dla wyrównywania szans edukacyjnych dzieci z różnych środowisk. Obecnie pięciolatki mają możliwość realizowania przygotowania przedszkolnego w trzech formach tj. w przedszkolach, w oddziałach przedszkolnych w szkole podstawowej oraz w innych formach wychowania przedszkolnego.

Podobne rozwiązanie dotyczy dzieci sześciolletnich, które obecnie mają prawo do rozpoczynania spełniania obowiązku szkolnego i dla których 1 września 2012 r. prawo to zostanie przekształcone w obowiązek. Dotychczas w klasie pierwszej szkoły podstawowej naukę podejmowały obowiązkowo siedmiolatki oraz na wniosek rodziców - niektóre sześciolatki (art. 16 ust. 1 ustawy o systemie oświaty). Od 1 września 2012 r. w klasie I szkoły podstawowej naukę będą podejmowały obowiązkowo sześciolatki oraz (zgodnie z nowym brzmieniem art. 16 ust. 1) – niektóre pięciolatki.

Z napływających informacji wynika, iż wszystkim dzieciom, które korzystają z powyższych praw, gminy zapewniły miejsca odpowiednio w przedszkolach, w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, innych formach wychowania przedszkolnego oraz (w przypadku sześciolatków rozpoczynających spełnianie obowiązku szkolnego) w klasach pierwszych szkół podstawowych.

Zatem zapoczątkowane zmiany systemowe, w tym uzupełnienie sieci przedszkoli o inne formy wychowania przedszkolnego oraz proces obniżenia wieku obowiązku szkolnego i upowszechnianie wychowania przedszkolnego, dają realną szansę na zapewnienie dzieciom dobrego startu w szkole.

Proponowane w projekcie poselskim uchylenie przepisów art. 1 pkt. 15, 16 lit a i b, pkt 19 i 21 lit. a oraz art. 10, 12, 13, 15, 16 i 22 ww. ustawy z dnia 19 marca 2009 r. spowodowałyby wstrzymanie toczącego się już procesu, a to z kolei uzasadniony niepokój społeczny i obawę o przyszłość edukacji w Polsce.

Zdaniem Rządu należy kontynuować realizowaną od 1 września 2009 r. reformę systemu edukacji. Rząd negatywnie opiniuje proponowane zmiany.

11. Dot. uzasadnienia

Zgodnie z art. 16 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej samorząd terytorialny uczestniczy w sprawowaniu władzy publicznej. Przysługującą mu w ramach ustaw istotną część zadań publicznych samorząd terytorialny wykonuje w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Do istoty samorządu terytorialnego należy zasada samodzielności wykonywania zadań publicznych. Zasada ta została wyrażona w art. 165 ust. 2 Konstytucji. Przepis ten ustanawia jednocześnie gwarancje ochrony tej zasady, poddając samodzielność jednostek samorządu terytorialnego pod ochronę sądową. Jednym z istotnych elementów samodzielności jednostek samorządu terytorialnego jest samodzielność finansowa, tzn. prawo

samodzielnego prowadzenia gospodarki finansowej - pobierania dochodów określonych w ustawach (władztwo dochodowe) oraz dysponowania nimi - w granicach określonych przez ustawy - dla realizacji prawnie określonych zadań (władztwo wydatkowe). Samodzielność jednostek samorządu terytorialnego wymaga zapewnienia im dochodów umożliwiających realizację zadań publicznych przypisanych tym jednostkom. Odpowiednie gwarancje w tym zakresie zostały ustanowione w art. 167 Konstytucji RP.

W myśl art. 167 ust. 2 Konstytucji RP dochodami jednostek samorządu terytorialnego są:

- 1) dochody własne;
- 2) subwencje ogólne;
- 3) dotacje celowe z budżetu państwa.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2008 r. Nr 88, poz. 539, z późn. zm.) dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są m.in. udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

W ramach subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego wyodrębnia się część oświatową. Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa (art. 27). Kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich gmin, powiatów i województw samorządowych ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych (art. 28 ust. 1).

W myśl art. 28 ust. 5 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego zadania związane prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych (łącznie z oddziałami przedszkolnymi w szkołach podstawowych), oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi, innych form wychowania przedszkolnego nie są uwzględniane przy podziale części oświatowej subwencji ogólnej. Zadania te są finansowane z dochodów własnych gmin, w tym głównie z udziałów gmin we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

Prowadzenie przedszkoli od 1991 r. jest zadaniem własnym gmin. Wraz z przekazaniem gminom przedszkoli zostały odpowiednio zwiększone dochody gmin. Środki na prowadzenie przedszkoli ogólnodostępnych zostały zapewnione gminom w ich dochodach własnych. Ewentualna zmiana sposobu finansowania przedszkoli musiałaby wiązać się z jednoczesnym zmniejszeniem udziałów gmin we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) oraz stosownym zwiększeniem kwoty części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego. Z analizy sprawozdań z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za rok 2008 wynika, że w roku ubiegłym jednostki samorządu terytorialnego poniosły wydatki bieżące związane z prowadzeniem przedszkoli w łącznej wysokości 5 185 820 tys. zł, z tego:

- w rozdz. 80103 „Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych” – 580 272 tys. zł,
- w rozdz. 80104 „Przedszkola” – 4 605 548 tys. zł.

W roku 2008 wydatki bieżące przypadające na wychowanka korzystającego z edukacji przedszkolnej wyniosły średnio w kraju 5 899 zł (5 185 820 tys. zł na 879 073 wychowanków). Szacuje się, że w roku 2009 wydatki bieżące przypadające na 1 wychowanka

objętego wychowaniem przedszkolnym wyniosą ok. 6 312 zł (5 899 zł x 107%), a w 2010 r. ok. 6 628 zł (6 312 zł x 105%)

Zmiana polegająca na zastąpieniu finansowania zadań w zakresie przedszkoli z najbardziej elastycznego źródła dochodów samorządów terytorialnych, jakimi są dochody własne, finansowaniem z części oświatowej subwencji ogólnej nie jest celowa. Obecnie zadania związane z prowadzeniem przedszkoli są finansowane z dochodów własnych gromadzonych w jednostkach samorządu terytorialnego. Zwiększenie środków odprowadzanych do budżetu państwa i rozdzielanych w postaci subwencji oświatowej nie wydaje się dobrym rozwiązaniem. Zmiana sposobu redystrybucji dochodów budżetowych (zwiększenie subwencji oświatowej kosztem zmniejszenia dochodów własnych) nie przyczyni się do upowszechnienia edukacji przedszkolnej.

W związku z powyższym, kwotę 4 mld zł wskazaną w uzasadnieniu do projektu ustawy jako niezbędną dla jego realizacji uznać należy za niedoszacowaną. Rozwiązanie polegające na objęciu od 2010 r. przedszkoli ogólnodostępnych finansowaniem w ramach części oświatowej subwencji ogólnej spowodowałoby, że na ten cel należałoby zaplanować w skali roku kwotę:

- ok. 9,4 mld zł, przy założeniu, że wszystkie dzieci w wieku 3 – 5 lat skorzystałyby z prawa do wychowania przedszkolnego
(1 411 tys. uczniów w wieku 3 – 6 lat x 6 628 zł = 9 352 108 tys. zł).
- ok. 6,5 mld zł, przy założeniu, że ok. 60% dzieci w wieku 3 – 5 lat skorzystałoby z prawa do wychowania przedszkolnego
(975 tys. uczniów w wieku 3 – 6 lat x 6 628 zł = 6 462 300 tys. zł).

W kwotach tych nie uwzględniono ewentualnych kosztów przystosowania i wyposażenia pomieszczeń do nauki, ani opieki świetlicowej.